

De opmerkelijke deftigheid van hamburgers

De best burgers in town. Burgermeester. The Butcher Social Club - de burgers vliegen je om de oren. Elk eetcafé heeft er een of meer op de kaart staan - de burger heeft zich bevrijd van zijn miezerige vleesrestjes-imago en verschijnt overal als iets dat kwaliteit uitstraalt.

De broodjes zijn niet langer slappe platte dingetjes die voornamelijk dienen om de inhoud naar de mond te brengen, maar flinke ronde, bolle broden waar je mes en vork bij nodig hebt. Ook al omdat er nooit alleen maar zo'n gehaktschijf tussen het broodje zit, er moet van alles bij dat er weer tussenuit kan vallen. Ernaast een bergje patat, eventueel met ook nog weer ('huisgemaakte') mayonaise.

Eigenlijk verbluffend dat zo'n vleesbroodje de laatste jaren zo enorm populair is, als je bedenkt dat tegelijkertijd de trend naar minder vlees zo sterk is. De ene helft van de mensen is vleesvermijder geworden, de andere helft eet overal waar dat mogelijk is een burger.

Of zijn er geen twee helften, is menig vleesvermijder toch ook wel een burgerliefhebber op haar tijd? Dat moet wel, want ondanks de minder-vleestrend, daalt de vleesconsumptie niet.

Hamburgers doen nu deftig en zijn van Blonde d'Aquitaine, Black Angus of Limousin-rund vervaardigd, heel natuurlijk en vrij opgegroeide koeien met een voorkeur voor Franse kaas of voor dauwtrappen in Schotse weilanden met hun tweedjasjes aan - die koeien weten wel

FOTO PAUL ANTONESCU

hoe te leven. Dus het is alleen maar goed om ze op te eten.

Ik herinner me een uitzending van de Keuringsdienst van Waarden over Black Angus-hamburgers bij McDonald's, waarin Keuringsdienst-medewerker Marijn Frank een McDonald's-man vroeg om een ongekruidde Black Angus naast een ongekruidde 'gewone' hamburger te bakken - ze keek heel onbevangen naar hem en zei dat ze eigenlijk geen verschil proefde, jij wel? Hij kon niet echt liegen.

Waarin zit hem dan de aantrekkingskracht? Misschien dat je blijft geloven in het ideaal, ook al valt de werkelijkheid

Een tosti valt bijna altijd tegen, en toch bestel je hem de volgende keer weer

steeds tegen. Net als bij bijna alle tosti's. Je stelt je iets voor met knapperig geroosterd of gebakken brood waaruit veel pittig smakende kaas druipt - en je krijgt twee kurkdroge maar half geroosterde boterhammen waartussen een (!) (miezerig!) plakje niet eens echt gesmolten kaas zit, beduidend kleiner dan de boterhammen. En toch bestel je hem een volgende keer weer, in de hoop op iets echts. En een heel enkele keer krijg je dat ook.

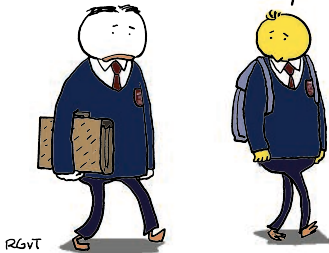
In een Amerikaans boekje uit 1967, *The New Hamburger Cookbook*, vond ik allemaal verrassende recepten voor hamburgers. McDonald's zat toen nog niet in Europa en was ook in Amerika nog niet zo groot. Los van de soms opmerkelijke hamburgerrecepten (zoals bijvoorbeeld gekruid gehakt tussen twee met een botersausje ingesmeerde boterhammen doen en het geheel in folie ingepakt in de oven bakken) valt op dat de hamburgers in de eerste plaats aantrekkelijk toe bereid rundergehakt zijn. Ze hebben niets te maken met fastfood, al hoeft je er geen uren voor in de keuken te staan.

Misschien is dat de reden dat je als thuiskok toch ook wel eens hamburgers maakt, thuis kan het allemaal zoveel lekkerder. En als er dan iemand langsrijdt in een foodtruck vol Charolaisburgers die zeer hoogwaardig zijn toe bereid op echte broodjes, dan kun je ineens geloven dat je iets koopt dat echt heel prima is, als het ware óók huisgemaakt, en vol van de beste bedoelingen. Dan hoeft het niet eens heel lekker te zijn.

FOKKE & SUKKE ZITTEN IN GROEP 4 VAN DE FVD-SCHOOL

MAAR ONZE
MEESTER HEEFT ZICH
AFGESCHIEDEN

EN IS ZIJN
EIGEN SCHOOL
BEGONNEN

WOORD

Lieke Marsman bedacht het woord 'vertraagtaal', volgens *Sophie van der Stap* een neologisme waarin de tragiek van dit tijdsgewricht is samengevat.

Taal zonder betekenis

Lieke Marsman, Dichter des Vaderlands en eerder deze maand een van de 'Zomergasten' in het gelijknamige tv-programma, introduceerde het woord in een gedicht in haar bundel *De volgende scan duurt vijf minuten*: 'Bovendien, juist wat niet gezegd wordt bepaalt/ wie er promotie krijgt, wie deportatie/ Geweld zit in de inertie van politici/ Hun vertraagtaal is gewelddadig'.

Vertraagtaal zegt niets en zet tot niets aan. Het dient louter om te vertragen en uit te stellen, omdat er geen directe oplossing voor handen is. Lieke las een zinsnede voor uit het ambtelijk apparaat van het ministerie van Volksgezondheid: „Een actievere rol spelen met nationale regie en verhoogde ambities op basis van een goede, bestuurlijke samenwerking in een vernieuwde samenwerkingsrelatie met routekaart en spelregels, twaalf startpakketten ...”

„Hier staat niets”, zei Lieke met de scherpte en waarachtigheid van iemand die zelf niet meer beschikt over de luxe om het leven uit te stellen; ze lijdt aan een ongeneeslijke variant van kanker.

Aan de rand van het bestaan verscherpt de lens. Eenmaal beroofd van vertraagtaal, vertraagt het leven zelf; je bent steeds minder deelnemer en steeds meer beschouwer.

Ik dacht ook enige boosheid in haar stem te horen - hoe kun je zo onzorg-

vuldig omgaan met tijd? Die van jezelf en die van een ander? Die van de planeet?! Maar misschien was dat projectie.

Vol vers besef van al die opgehoopde vertraagtaal in een mensenleven - vriendelijke of beleefde woorden die dienen om afspraken uit te stellen. Beleefdheden die als een lofzang lezen maar na de laatste punt toch een afwijzing blijken. Maar nog veel groter: al die vertraging in een landelijk bestuursapparaat en internationale verdragen waardoor de problemen waar we voor staan te complex worden om te begrijpen en op te lossen. Die afschuwelijke taal die gebezigd wordt door de ambtenarij, wollige zinnen vol komma's waaruit het oordeel of eindbesluit vaak niet eens meer op te maken is.

Vertraagtaal ontnemt je de grip op de werkelijkheid. Alle betekenis wordt uit de taal gefilterd, taal wordt bewust ingezet om te verwarren.

Zo op de drempel van een nieuwe tijdsgeest, waarin de huidige heersende verhalen hun waarachtigheid al verloren hebben maar tevergeefs door vertraagtaal aan elkaar gehouden worden - maakbaarheid, ongereguleerd kapitalisme en consumeren totdat de planeet op is - duidt het woord pijnlijk scherp het dilemma van onze tijd. Vertraagtaal vertraagt alles, behalve de lengte van een leven of die van het bestaan van de mensheid.

Achterpagina.

Vertraagtaal

ikje

Lezers zijn de auteurs van deze rubriek. Een Ikje is een persoonlijke ervaring of anekdote in maximaal 120 woorden. Insturen via ik@nrc.nl

ZAND

Fietsend op een geasfalteerd fietspad door de duinen zie ik drie vrouwen op mijn helft fietsend naderen. Voor de zekerheid bel ik. De voorste twee gaan tijdig naar rechts. Ik kan kiezen uit een frontale botsing met de derde of van het pad af. Ik kom in het rulle zand en maak een schuiver op mijn hoofd en schouder. De tegenliggers vermeden een laag zand op hun helft. Ik sta op (gelukkig geen lichamelijke schade) en hoor de vrouwen in koor roepen: „U rijdt veel te hard.”

Jan Willem Beek